

Analyse van het mentale model achter je handelen

Reflectie met behulp van het 5-G schema

Een hulpmiddel ter bewustwording van mentale modellen over leerlingen met uitdagend gedrag

Uit onderzoek naar het omgaan met leerlingen die uitdagend gedrag vertonen blijkt dat het meestal niet het gedrag van de leerlingen op zich handelingsverlegenheid veroorzaakt, maar dat het gedrag leidt tot een slechte leerkracht-leerlingrelatie. Deze slechte relatie zorgt voor de problemen die je als leerkracht ervaart. Je kunt als leerkracht onbewust en onbedoeld zelf deze problemen in stand houden door je eigen beleving, opvattingen en emoties ten aanzien van de leerling. Dit laat zien dat het niet alleen belangrijk is wat je als leerkracht *doet* in interacties met leerlingen met uitdagend gedrag. Het gaat juist ook om wat je hierbij *voelt* en *denkt*. Dit heeft een *sturende werking* op je pedagogisch handelen richting de leerling.

Het schema helpt je om, liefst samen met een (coachende) collega, te onderzoeken of -en in hoeverre- bepaalde gedachten en gevoelens ten aanzien van de leerling van invloed zijn op de interacties die je met de leerling hebt. Dit kunnen bijvoorbeeld negatieve gevoelens zoals gevoelens van tekortschieten en gevoelens van boosheid. Deze expliciete aandacht voor je gedachten en gevoelens geeft richting aan de vraag of deze gevoelens de leerkracht belemmeren dan wel stimuleren om responsief te reageren.

Wanneer je situaties analyseert met behulp van het 5G-schema, richt je de aandacht expliciet op je eigen handelen in interacties met de leerling. Je kijkt dus minder naar eigenschappen van de leerling. Je wordt gestimuleerd om je eigen gedachten, gevoelens en gedrag te bekijken in de wisselwerking met de gedachten, gevoelens en het gedrag van de leerling. Door het verplaatsen in de leerling, beschouw je de situatie ook vanuit zijn of haar perspectief.

Een effectieve manier om met het 5G-schema te werken, is op basis van je eigen videobeelden. Hierin wordt bij voorkeur expliciet gekeken naar voorbeelden van positief gedrag van de leerling. Je analyseert de voorafgaande gedachten en gevoelens van de leerling die hebben geleid tot de positieve interactie. Dit maakt je bewuster van de interactiebehoeften van de leerling en hoe je hieraan tegemoet kan komen. Door op deze manier te kijken naar de leerling kun je je eigen perceptie van de leerling veranderen, waardoor mogelijke negatieve beelden over het gedrag van de leerling veranderd/genuanceerd kunnen worden. Dit geeft je gevoelsmatig meer ruimte om reeds aanwezige positieve interacties meer in te zetten en verder uit te bouwen.

Werkwijze:

Ter voorbereiding:

Iedere leerkracht kiest voor zichzelf een handelingsverlegenheid die zich voordoet tijdens het lesgeven in de groep. Daarbij geeft hij aan wat zijn leervraag is en wat hij graag m.b.t. deze handelingsverlegenheid zou willen bereiken. Vervolgens vraagt hij de beeldbegeleider dit te komen filmen. De leerkracht bereidt zijn eigen beelden voor.

Stappen ter voorbereiding voor de inbreng van je beelden**Naam:****Opname:****Stap 1:**Wat was je leervraag?
.....Bekijk **eerst** de hele opname in een rustige, veilige omgeving, liefst alleen, met daarbij de leervraag in je achterhoofd. Wat is je eerste indruk?
.....**Vraag jezelf af:**

Waar vind ik dat het goed gaat?

Waar wil ik dat het beter gaat?

Kies je verbeterfragment(en). Noteer hiervan de tijd(en).
.....**Stap 2:**Hoe zit ik er hier emotioneel in?
.....Wat gebeurt er precies? Wat zie ik?
.....Wat doe ik en wat is het effect bij de leerling (en)?
.....**Stap 3**

Wat zou ik willen bereiken?

Waar in de opname gebeurt dit al min of meer? Noteer hiervan de tijd(en).

Tijdens de bijeenkomst met de beeldbegeleider brengt iedere leerkracht beeld in waar al min of meer gebeurt wat hij zou willen bereiken.....**Hierbij wordt gebruik gemaakt van het 5-G schema:**

5 G-schema van uit het perspectief van de leerkracht en de leerling:

Stap 2	Stap 3	Stap 4	Stap 1	Stap 5
Gebeurtenis voorafgaand aan gedrag van de leerkracht Noteer tellerstand:	Gedachten leerkracht	Gevoelens leerkracht	Gedrag van de leerkracht Noteer tellerstand:	Gevolgen Noteer tellerstand:
Beschrijving	Beschrijving	Beschrijving	Beschrijving	Beschrijving
			Wat wilde jij met dit gedrag bereiken?	Wat had je anders willen doen?
Gebeurtenis voorafgaand aan gedrag van de leerling Noteer tellerstand:	Gedachten leerling	Gevoelens leerling	Gedrag van de leerling Noteer tellerstand:	Gevolgen Noteer tellerstand:
Beschrijving	Beschrijving	Beschrijving	Beschrijving	Beschrijving
			Wat wilde de leerling met dit gedrag bereiken?	Wat had je anders willen doen?

Afsluiting bijeenkomst:

De bijeenkomst met de beeldbegeleider wordt afgesloten met de vragen:

- Waar hebben deze beelden je van bewust gemaakt?
- Wat ga je nu anders doen?